8. **Старостенко, В. В.** Специфика конфессиональной структуры Гомельской области в контексте религиозной жизни Республики Беларусь / В. В. Старостенко // Итоги научных исследований ученых МГУ имени А. А. Кулешова 2016 г. – Могилев: МГУ имени А. А. Кулешова, 2017. – С. 65–67.

9. Число религиозных организаций в Брянской области на 1 января 2020 г. [Электронный ресурс] // Территориальный орган Федеральной службы государственной статистики по Брянской области. – Режим доступа: https://bryansk.gks.ru/storage/mediabank/Религиозные%20организации.htm. – Дата доступа: 14.09.2021.

УДК 2 (476)

РЭГІЯНАЛЬНАЯ СПЕЦЫФІКА СВЕДАК ІЕГОВЫ Ў РЭСПУБЛІЦЫ БЕЛАРУСЬ

В. У. СТАРАСЦЕНКА
Магілёўскі дзяржаўны ўніверсітэт імя А. А. Куляшова
Магілёў, Беларусь

Анатацыя. Разглядаюцца сучасны стан і рэгіянальныя асаблівасці арганізацыі Сведкаў Іеговы ў Беларусі ў 1990–2000 гг.

Ключавыя словы: Сведкі Іеговы, Беларусь, рэгіён, канфесія.

Адна з актуальных тэм беларускага рэлігіязнаўства – «стан канфесій» і «канфесійнае раянаванне Беларусі» [3, с. 543].

Сведкі Іеговы – адна з найбольш неадназначна ўспрыманых арганізацый позняга пратэстантызму. Можа ставіцца таксама да катэгорыі маргінальнага хрысціянства, парахрысціянства, мілінарысцкіх дэнамінацый і інш. Спецыфіка веравучэння абумовіла супярэчлівае ўспрыманне іегавізму як у асяроддзі традыцыйнага хрысціянства, так і з боку шэрагу пратэстанцкіх напрамкаў. Існуюць складанасці ў дзяржаўна-канфесійных адносінах у шэрагу краін свету, што звязана з адмовай ад ваеннай службы, ад удзелу ў выбарах і грамадска-палітычнай дзейнасці, ад прызнання дзяржаўных свят і атрыбутыкі. Часта іх абвінавачваюць у грэбаванні жыццём у сілу адмовы ад пералівання крыві. Арганізацыя дзейнічае ў большасці краін свету, забаронена ў Кітаі і ў шэрагу іншых краін Азіі і Афрыкі. У красавіку 2017 г. Вярхоўны суд Расійскай Федэрацыі забараніў дзейнасць Кіраўніцкага цэнтра Сведкаў Іеговы ў Расіі і ўсіх яго рэгіянальных (395) аддзяленняў. У Саюзнай дзяржаве іх дзейнасць не абмежавана. У Рэспубліцы Беларусь Сведкі Іеговы маюць афіцыйную рэгістрацыю, хоць да іх неаднаразова выказваліся прэтэнзіі, перш за ўсё да формаў некультавай рэлігійнай дзейнасці (распаўсюджванне рэлігійнай літаратуры па-за рамкамі культавых будынкаў). Тым не менш нормам свецкай дзяржавы [7] і нацыянальнай бяспекі [4] дзейнасць іегавістаў, пры ўсёй іх своеасаблівасці, непасрэдна не супярэчыць.

У сучаснай Беларусі абшчыны Сведкаў Іеговы вядомыя з 1991 г. (чатыры арганізацыі) [6, с. 6], рэгістрацыю першых абшчын адносяць да 1994 г. (у Мінску, Гомелі і Калінкавічах) [1, с. 76], у цяперашні час налічваецца 27 абшчын [6, с. 8], пры гэтым яшчэ каля 10 арганізацый, паводле звестак канфесіі, функцыянуюць нелегальна. Абшчыны аб'ядноўваюць да 6 тыс. вернікаў [1, с. 78]. Усе абшчыны ўваходзяць у склад рэспубліканскага аб'яднання «Рэлігійнага аб'яднання Сведкаў Іеговы ў Рэспубліцы Беларусь», аўтаномныя арганізацыі адсутнічаюць.

Сведкі Іеговы мелі высокую дынаміку развіцця ў 1990-х гг.: колькасць абшчын за 1992–2000 гг. павялічылася з 4 да 26, гэта значыць больш чым у 6 разоў, але пасля 2010 г. рост суполак спыніўся (мал. 1) [5]. Пры гэтым удзельная вага Сведак Іеговы ў агульным аб'ёме рэлігійных суполак Беларусі ў 2000-х гг. істотна не змянілася (каля 0,8 %) (табл. 1).

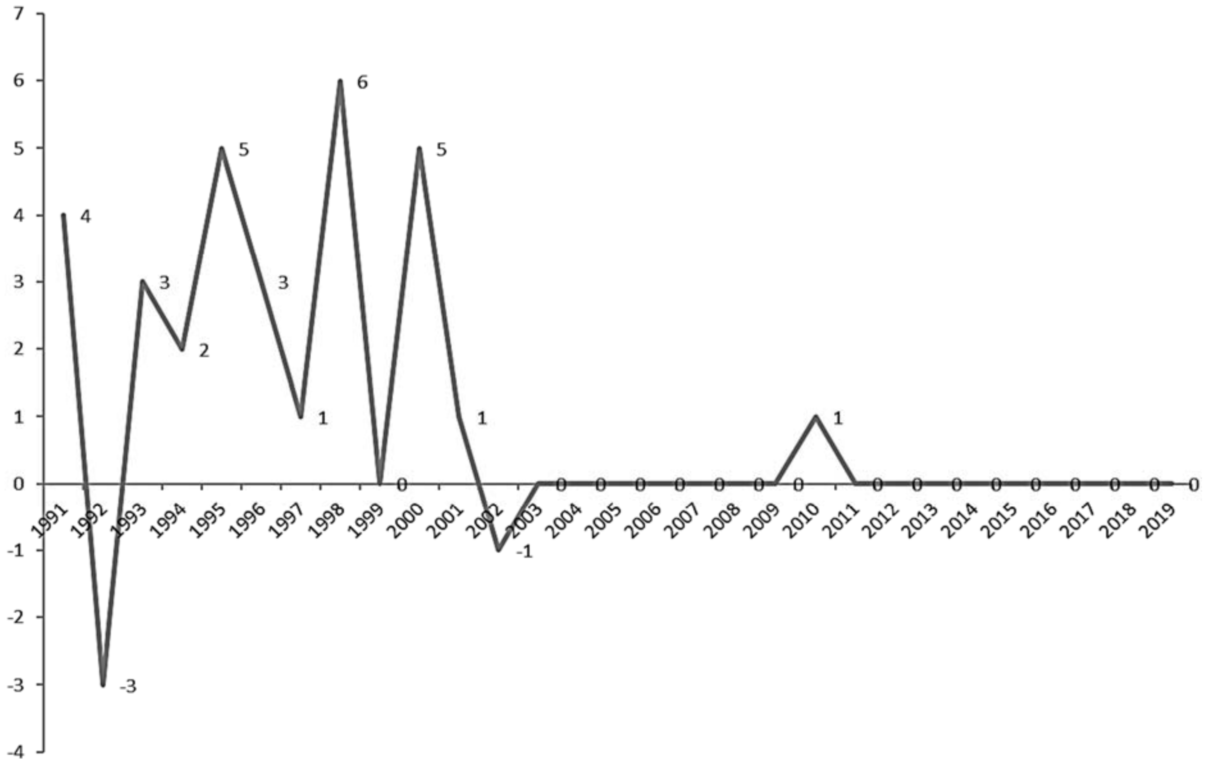

Мал. 1. Колькасць суполак Сведак Іеговы, якія рэгіструюцца па гадах (1991–2019 гг.) у Рэспубліцы Беларусь

Найбольшая колькасць зарэгістраваных абшчын (7) размешчана ў Гомельскай вобласці: Гомелі, Жлобіне, Калінкавічах, Мазыры, Рэчыцы, Рагачове, Светлагорску. Па пяць арганізацый дзейнічаюць у Віцебскай (у Віцебску, Навапалацку, Полацку, Оршы, Глыбокім) і Гродзенскай (у Гродне, Ваўкавыску, Навагрудку, Ашмянах і Смаргоні) абласцях, па тры – у Магілёўскай (у Магілёве, Бабруйску, Касцюковічах), Брэсцкай (у Брэсце, Баранавічах, Кобрыне) і Мінскай (Салігорску, Клецку, Жодзіна) абласцях, адна абшчына – у г. Мінску (мал. 2 і табл. 2).

Табл. 1. Удзельная вага суполак Сведак Іеговы ў агульным аб'ёме рэлігійных суполак у рэгіёнах Рэспублікі Беларусь на 1.01.2000 г., 1.01.2010 г. і 1.01.2020 г.

Год	Колькасць рэлігійных суполак, %							
	Брэсцкая вобл.	Віцебская вобл.	Гомельская вобл.	Гродзенская вобл.	Магілёўская вобл.	Мінская вобл.	Мінск	Па рэспубліцы
2000	0,48	1,38	2,08	0,91	0,59	0,19	0,92	0,83
2010	0,42	0,96	1,89	1,10	0,78	0,46	0,74	0,84
2020	0,39	0,89	1,66	1,04	1,02	0,42	0,64	0,80

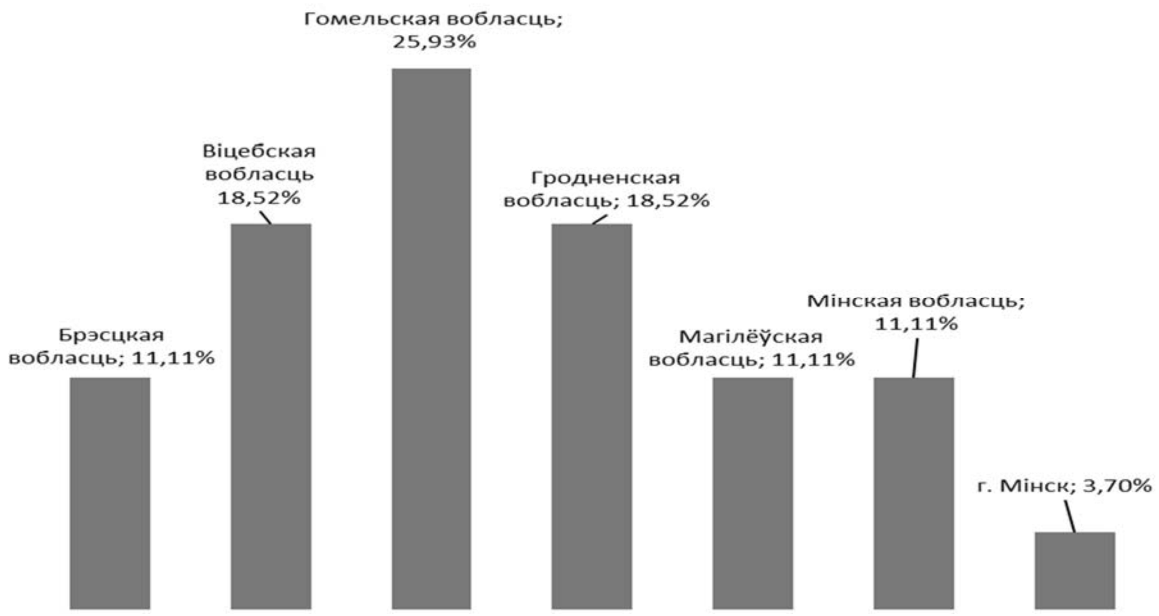

Мал. 2. Размеркаванне суполак Сведак Іеговы ў рэгіёнах Беларусі (на 1.01.2020 г.)

Табл. 2. Колькасць і адсоткавыя суадносіны суполак Сведак Іеговы ў рэгіёнах Рэспублікі Беларусь на 1.01.2000 г., 1.01.2010 г. і 1.01.2020 г.

Год	Колькасць рэлігійных суполак								Колькасць рэлігійных суполак, %							
	Брэсцкая вобл.	Віцебская вобл.	Гомельская вобл.	Гродзенская вобл.	Магілёўская вобл.	Мінская вобл.	Мінск	Па рэспубліцы	Брэсцкая вобл.	Віцебская вобл.	Гомельская вобл.	Гродзенская вобл.	Магілёўская вобл.	Мінская вобл.	Мінск	Па рэспубліцы
2000	3	5	6	4	1	1	1	21	14,29	23,81	28,57	19,05	4,76	4,76	4,76	100
2010	3	5	7	5	2	3	1	26	11,54	19,23	26,92	19,23	7,69	11,54	3,85	100
2020	3	5	7	5	3	3	1	*27*	11,11	18,52	25,93	18,52	11,11	11,11	3,70	100

Па стане на 1 студзеня 2020 г. абшчыны мелі тры (два ў Віцебскай і адзін у Гродзенскай абласцях) культавыя будынкі («Залы царства») на правах уласнасці [2, с. 585], у іншых выпадках выкарыстоўваліся магчымасці арэнды. У абшчынах святарскія абавязкі выконвалі 36 служыцеляў культу (11 – у Гомельскай, 7 – у Мінскай, 6 – у Віцебскай, 5 – у Гродзенскай, па 3 – у Брэсцкай і Магілёўскай абласцях, 1 – у г. Мінску).

СПІС ВЫКАРЫСТАНАЙ ЛІТАРАТУРЫ

1. **Дьяченко, О. В.** Сущность и тенденции развития иеговизма в современной Беларуси / О. В. Дьяченко // Весн. МДУ імя А. А. Куляшова. Сер. А. Гуманітарныя навукі (гісторыя, філасофія, філалогія). – 2018. – № 2 (52). – С. 76–81.

2. **Пушкин, И. А.** Национально-конфессиональные отношения / И. А. Пушкин, В. В. Старостенко // История белорусской государственности: в 5 т. – Минск: Беларус. навука, 2020. – Т. 5: Национальная государственность на переломе эпох (вторая половина XX – начало XXI в.). – С. 550–589.

3. **Старостенко, В. В.** Актуальные проблемы современного религиоведения в Беларуси / В. В. Старостенко // Национальная философия в глобальном мире: тез. Первого Белорус. филос. конгресса. – Минск : Беларус. навука, 2017. – С. 542–543.

4. **Старостенко, В. В**. Национальная безопасность и конфессиональная сфера Республики Беларусь / В. В. Старостенко // Проблемы обеспечения национальной и региональной безопасности: правовые и информационные аспекты: в 2 т. – Минск: Ин-т нац. безопасности Респ. Беларусь, 2018. – Т. 1. – С. 296–299.

5. **Старостенко, В. В.** Институциализация и динамика развития организации Свидетелей Иеговы в Республике Беларусь / В. В. Старостенко // Религия и общество – 15: сб. науч. ст. – Могилев : МГУ имени А. А. Кулешова, 2021. – С. 145–148.

6. **Старостенко, В. В.** Религии в Республике Беларусь в статистическом измерении: справочник / В. В. Старостенко. – Могилев : МГУ имени А. А. Кулешова, 2021. – 144 с.

7. **Старостенко, В. В.** Свобода совести и светское государство / В. В. Старостенко // Весн. МДУ імя А. А. Куляшова. Сер. А. Гуманітарныя навукі (гісторыя, філасофія, філалогія). – 2018. – № 1 (51). – С. 37–41.